

Er gaat niets boven een fraai gelegd teakhouten dek. Deze Draak kreeg bij Jachtwerf De Jong Joure een geheel nieuw onderdek en een teakhouten dek

(deel 3)

Een teakdek met gebogen delen

In het vorige artikel beschreven we het leggen van een teakdek met rechte delen. In dit artikel laten we zien hoe je gebogen delen moet leggen, dat is heel wat meer werk, maar het resultaat is erg fraai. De dekken werden gelegd door leerlingen van het Ambachtelijk Botenbouw

Centrum (ABC) in Amersfoort. Door: Wim de Bruijn, m.m.v. Frank Brouwer van het ABC.

Aangezien het recht leggen van een dek alleen om vertanding van de dekdeeltjes in de lijfhouten vraagt, gaan we nu schakelen naar de puzzel voor het gebogen leggen van dekdeeltjes op een scheepsdek. Hierbij komt de waarde van het vissingstuk nog meer naar voren. Voor de Zestienkwadraat op de volgende pagina's werd een epoxy-methode gebruikt.

Eerst is er een hechthouten dek gelegd. Daarna werd een iets verhoogde stoorrand tegen de romp geschroefd, zodat er een rand ontstaan is waartegen de dekdeeltjes gelegd kunnen worden. De eerste twee deeltjes vormen het lijfhout (dit is vaak ~ 2x de breedte van de dekdeeltjes). Zo'n lijfhout is ervoor om alle oneffenheden in de vorm van een schip op

te kunnen vangen. (Bijvoorbeeld in de rompvorm en langs dekluisen, kajuitopbouw en kuip.) Hier zijn ze tegen elkaar aan en op het hechthouten onderdek gelijmd met epoxy. Omdat de dekdeeltjes maar dun zijn, 6 mm, wordt er geen sponning aan geschaafd, maar ze worden door dunne plastic vulstukjes op gelijke afstand gehouden, zodat er ruimte voor de kitnaad overblijft. Elk deeltje wordt op het hechthouten dek gelijmd met epoxy en wordt – tot de epoxy is uitgehard – in de vorm gehouden door plastic hulpstukjes die met een schroef in de naad en een schroef in het hechthout worden vastgezet.

Als alle dekdeeltjes op hun plaats zitten en de inkepingen op het vissingstuk zijn gemaakt (werkwijze zie ook het vorige nummer, SdZ

2021.9) kunnen de naden, van onderaf, worden gevuld met rubber. Breng het rubber ruim aan, zodat het boven het hout uitsteekt.

Kaasschaaf

Na een week uitharden kan het overtollige rubber weer worden verwijderd. Dat gaat het gemakkelijkste met een horizontaal bewe-

Illustratie boven: a. Meet de haakse hoek vanaf het lijfhout - b. Teken deze af op de plank, net zoals de diepte van de inkeping - c. Meet de lengte van de inkeping en zet over op het dekdeel

onder:

a. Zaag de plank en maak passend in de inkeping - b. Bevestig plank en herhaal de procedure voor elke opeenvolgende plank - c. Frees of hak de deksnaad in de vertanding en pas aan op variaties

VISSINGSTUK

Tijdens het leggen van de teak dekdeeltjes is het erg belangrijk dat je het vissingstuk nog niet vastlegt, omdat de vertanding onzekerder én langer wordt naarmate je verder naar achteren op een schip komt. Zie ook foto 6 op de volgende pagina en de grote foto links. Dit heeft allereerst te maken met de rompvorm die vanuit het midden, naar voren en naar achteren ronder wordt. De tanden worden zo dus midscheeps langer dan in het voorschip. Als je nu op een dek drie deeltjes tegelijk gaat leggen, dan maak je eerst met die drie deeltjes de tanden in het vissingstuk tijdens het 'droog' inbuigen en vastleggen van deze deeltjes. Het vissingstuk wordt nu tijdelijk met tape beschermd en met schroeven vastgezet. Het is namelijk zo, dat met het aanwiggelen van de deeltjes in de gebogen vorm, de afstand in de breedte soms

verandert. De breedte wordt groter als je ze nét niet helemaal tegen elkaar aangedrukt krijgt en kleiner als bv de punten of het hout van de deeltjes in elkaar geperst wordt. Hierdoor verandert de ligging van de volgende serie dekdeeltjes, omdat ze immers een beetje zijwaarts verschuiven. En het gevolg hiervan is dat de tanden in het vissingstuk verschuiven. Dat is de puzzel!

Nadat de bedding compound van de eerste serie droog en schoongemaakt is, ga je de volgende drie deeltjes pas maken in het vissingstuk, droog leggen en inbuigen. Dan kom je precies de raakpunten van de volgende tanden tegen in het vissingstuk.

Als alles nu past kunnen deze deeltjes worden vastgezet en kun je weer verder met de volgende serie. Uiteindelijk leg je het vissingstuk als laatste 'passtuk' in de bedding compound.

1 Op deze nieuwgebouwde 16 m² is het lijfhout, bestaande uit twee teakdeeltjes, met epoxy tegen de stootrand en op het hechthouten dek gelijmd • 2 Alle dekdeeltjes zijn verlijmd met epoxy aan het onderdek van multiplex, terwijl de naden zijn vrijgehouden • 3 Nadat de naden zijn voorzien van primer, worden ze van onderen af gevuld met dekrubber • 4 Alle naden zijn ruim gevuld met dekrubber. Daarna wordt het overtollige rubber weggesneden en kan alles worden geschuurd. Als er nog een luchtbel in het rubber wordt gevonden, werk die dan bij • 5 Het resultaat na het schuren heeft een oogverblindend effect, waar je als amateur erg blij van wordt. Let ook op de vertanding in het vissingstuk • 6 Een dek kan ook heel goed van Yellow Cedar latten worden gemaakt. Het lichte hout geeft een fraai effect naast de donkere lijfhouten en vissingstuk

7 De lijfhouten op deze D-klasseer zijn reeds aangebracht en met bedding compound gelijmd op het hechthouten onderdek waarop ook de dekdelen met stift zijn uitgetekend • 8 Er is begonnen met de lastige voorpunt met een kort stuk vissing stuk en de lijfhouten om het voorluik. Na passing worden de delen vastgezet in de bedding compound en aangeklemd met latten die over het voordek worden geklemd. Je hebt heel wat lijm tangen, drukstukken en inventiviteit nodig om alles onder druk te houden tot de bedding compound is uitgehard. Hier is ook goed te zien hoe de dekdeeltjes zijn afgetekend op de ondergrond • 9 De deeltjes liggen vast in de bedding compound. Nu kan worden begonnen met het behandelen van de naden met primer • 10 De naden worden gevuld met dekrubber • 11 Als het lijfhout vast zit, kan worden begonnen met het in de vorm buigen en leggen van de dekdelen. Ze worden vastgedrukt en aangewijgd met de zelfgemaakte klemmen • 12 Hier is goed te zien hoe je eenvoudige klemmen kunt zagen uit afvalhout. Ook de wig onder de klem is belangrijk om de dekdelen goed aan te drukken. De klemmen zitten in de onderliggende dekbalken geschroefd om de spanning in het gebogen dekdeeltje op te vangen

gend mesje op de Multitool. Zelf deed ik het wel met een kaasschaaf, dat ging ook prima. Na het schuren kwam er een prachtig gelegd dek tevoorschijn. Wel is het verstandig om na het schuren de naden te controleren op luchtbellens. Als die er zitten, moet de bel worden opengesneden en opnieuw gevuld met rubber. Het grote voordeel van deze epoxy-methode is dat je geen schroefgaten hoeft te doppen. Dat zou trouwens sowieso niet mogelijk geweest zijn met die dunne teakdeeltjes. Als je met dikkere deeltjes met sponning zou werken, kun je deze in de sponning ook met zogenaamde rvs-Brads (een soort kleine koploze spijkers) bevestigen, daarmee kan dan het dekdeeltje direct in de epoxy of bedding compound worden gefixeerd.

1 Bij het in de bedding compound vastzetten van de dekdelen kun je wel wat hulp gebruiken • 2 Nadat de bedding compound is uitgehard kunnen de naden worden gevuld met dekrubber. Daarna wordt alles goed nagedrukt met een smal plamuurmes. Na uitharding kan het overtollige rubber weer worden weggesneden en kan er uiteindelijk worden geschuurd. Zo wordt telkens, als er weer studenten een oefening moeten doen, een stuk teakdek afgewerkt.

Teakdek op een kajuitjacht

Bij het ABC is Jan Jaap Wiersma bezig met het compleet herbouwen van - waarschijnlijk - een oude D-klusser uit 1935. We schreven daar al uitgebreid over in SdZ 2014.4 en 2017.10. De romp, met nieuwe kiel, spanten, wrangen, mahonie huid en opbouw zijn inmiddels klaar. Op het nieuwe dek zijn de lijfhouten en dekdeeltjes nauwkeurig afgetekend. De lijfhouten om het voorluik en het luik erachter zijn pasgemaakt. Ook het lijfhout langs de rand van het dek is in de vorm gezaagd en in de bedding compound vastgeschroefd. Op foto 9 van het deel bij de voorsteven zien we het vissingstuk waartegen de dekdeeltjes zijn pas gezaagd. Hier is gekozen voor een ouderwetse methode: de deeltjes liggen met punten tegen het vissingstuk aan, geen vertanding, zoals je vaak bij modernere schepen ziet. Overall worden daarna ook nog de sponningen in geschaafd of gefreesd.

In de voorpiek kunnen de deeltjes gemakkelijk worden aangeklemd als de bedding compound is aangebracht. Foto 8 laat zien dat je over heel wat lijmklemmen moet kunnen beschikken om alles op zijn plaats te houden tot de bedding compound is uitgehard. Hier is gekozen om de kitnaden in de voordriehoek meteen na het leggen te vullen met rubber. Zo

kon er door de studenten ook al worden geoeffend met het vullen van naden met rubber.

Lange delen in de bocht

Dan komen de lange delen. Het is handig als je die met wat hulp kan aanbrengen. Voordat je begint is het verstandig om van afvalhout een aantal speciale klemblokken te zagen. De vorm laat zich goed uit de foto afleiden. In het dichtere deel komen twee schroefgaten en tussen het dekdeel en de 'klem' komt na het aanschroeven nog een dunne wig, zodat het dekdeel goed omlaag wordt gedrukt in de bedding compound. Op foto 12 is dat goed te zien. Voordat de bedding compound over de breedte van twee delen wordt aangebracht, is het verstandig om die twee dekdeeltjes eerst goed droog te passen en tijdelijk vast te klemmen. Je hebt maar ongeveer een half uur om de twee dekdeeltjes vast te zetten, dus kun je niet teveel tegelijk doen. Een goede voorbereiding is het halve werk en scheelt stress bij het leggen. Omdat dit project voor meerdere groepen studenten een *real-life* oefening was, werden na het uitharden van de bedding compound de teaknaden schoongemaakt, in de primer gezet en met rubber gevuld en afgewerkt. Zo is het gelegde deel meteen goed beschermd tegen tussentijdse beschadigingen.

Werken met gewichten

Op veel jachtwerven zie je vaak dat er met een hele serie zware gewichten wordt gewerkt om de gebogen dekdeeltjes op hun plaats in de bedding compound te houden. Dat werkt beduidend sneller dan met houten wiggen die tijdelijk moeten worden vastgeschroefd in het onderdek. Een amateurbouwer kan meestal niet beschikken over al die gewichten, dus is de beschreven methode voor hem de meest bruikbare.

Dunne dekdeeltjes kunnen ook met epoxy aan een hechthouten of polyester ondergrond worden gelijmd. Na het uitharden van de epoxy kunnen de naden met rubber worden gevuld en kan het dek worden afgewerkt. Zo'n nieuw teakhouten dek ziet er fantastisch uit. Maar, als het schip een tijd buiten in de regen ligt, wordt het teakhout grijs. Op zich kan dat totaal geen kwaad. Teakhout gaat niet rotten. Op binnenwateren kun je, als je het dek netjes wilt houden, schoonmaken met een zachte borstel en groene zeep. Laat je niet verleiden tot het spuiten met een hoge drukspuit, of agressieve schoonmaakmiddelen. Binnen de kortste keren is het relatief zachte hout tussen de hardere houtnerf weggespoten en zal er vervolgens een serieuze klus aankomen: vervanging van een versleten dek. 🪛